

ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ „РАДИОАКТИВНИ ОТПАДЪЦИ“

А. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО

ДП РАО е юридическо лице по смисъла на чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, образувано на основание чл. 78, ал. 1 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

Специфичната дейност на дружеството е управление на радиоактивни отпадъци, което включва всички дейности, свързани с манипулиране, предварителната обработка, кондиционирането, съхранението и погребването на радиоактивни отпадъци (РАО), включително извеждане от експлоатация на съоръжения за управление на РАО. Съгласно ЗБИЯЕ, управлението на радиоактивните отпадъци извън обектите, в които се генерират, и извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения се осъществяват единствено от ДП РАО.

Предприятието може да извършва дейност и да сключва сделки само във връзка с осъществяването на неговия предмет на дейност. Предприятието не може да участва в търговски или граждански дружества и няма право да сключва договори за кредити с търговски банки и други финансови институции, освен ако за това има изрично решение на Министерския съвет.

За осъществяване на дейността си ДП РАО разполага с всички необходими лицензии и разрешения, издадени от АЯР. Предприятието има лицензии за експлоатация на ядрено съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци чрез специализирано поделение „РАО - Козлодуй“ и чрез специализирано поделение „Постоянно хранилище за радиоактивни отпадъци – Нови хан“ („ПХРАО – Нови хан“), както и лицензия за превоз на радиоактивни вещества. ДП РАО притежава лицензии за извеждане от експлоатация на 1-2 и на 3-4 блокове на АЕЦ „Козлодуй“ чрез специализирано поделение „Извеждане от експлоатация 1-4 блок“.

Функциите, управлението и структурата на ДП РАО са подробно регламентирани в „Правилник за устройството и дейността на Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци““. С правилника са определени структурата, дейността, организацията на управление, основните функции и дейности на структурните звена на ДП РАО.

Всички специализирани подразделения на ДП РАО са стратегически обекти от значение за националната сигурност и се ръководят от главни инженери.

Б. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

ДП РАО е предприятие, чиято дейност не е насочена към постигане на печалба, а при реализирането на такава тя се внася в бюджета на Министерството на енергетиката.

Дейностите и издръжката на предприятието се финансират със средства от фонд "Радиоактивни отпадъци" (фонд РАО) и фонд "Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения" (фонд ИЕЯС) към министъра на енергетиката при условията и по реда на ЗБИЯЕ, Наредбата за реда за установяване, събиране, разходване и контрол на средствата и за размера на дължимите вноски във фонд РАО, приета с Постановление № 301 на Министерски съвет от 2003 г., и Наредбата за реда за установяване, събиране, разходване и контрол на средствата и за размера на дължимите вноски във фонд ИЕЯС, приета с Постановление № 300 на Министерски съвет от 2003 г.

Дейността по извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения се финансира и със средства от Международен фонд "Козлодуй" (МФК) чрез Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). Взаимоотношенията между фонд РАО, фонд ИЕЯС и ДП РАО се регламентират с договори, които се сключват ежегодно между председателя на управителния съвет на фонд РАО, съответно на фонд ИЕЯС, и изпълнителния директор на предприятието, а взаимоотношенията с ЕБВР - чрез споразумения.

Изпълнителният директор предлага на управителния съвет на ДП РАО проекти на инвестиционна, производствена, ремонтна и социални програми за определени периоди съгласно Наредбата за реда за установяване, събиране, разходване и контрол на средствата и за размера на дължимите вноски във фонд РАО и годишна програма за извеждане от експлоатация съгласно Наредбата за реда за установяване, събиране, разходване и контрол на средствата и за размера на дължимите вноски във фонд ИЕЯС. Годишните програми за дейността на предприятието се приемат от УС на фонд РАО и фонд ИЕЯС, (чийто състав е регламентиран от ЗБИЯЕ) и подлежат на контрол относно изпълнението им и разходваните средства.

Бюджетът на предприятието за 2020 г. от двата фонда е в размер на 48 647 052 лева. Отчета на касовото изпълнение за годината показва изпълнение на програмите.

Република България е страна по Рамково споразумение с ЕБВР относно дейностите на Международен фонд „Козлодуй“ за подпомагане извеждането от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“ чрез получаване на безвъзмездна помощ, ратифицирано от Народното събрание - ДВ, бр. 38 от 2002 г.

През 2020 г. предприятието работи по 8 грантови споразумения с ЕБВР на стойност 52 630 млн. евро от програмата за извеждане от експлоатация на 1-4 блок от АЕЦ „Козлодуй“ приети от Асамблеята на донорите.

Финансовият резултат на Предприятието за 2019 г. след данъци е печалба в размер на 21 хил. лв. Данъчното облагане на Предприятието се извършва съгласно изискванията на местното законодателство.

Общия размер на приходите е 79 868 хил. лв, както следва: Приходи от безвъзмездни средства, предоставени от държавата - 79 099 хил.лв. и други приходи - 769 хил. лв. Общият размер на разходите е 79 813 хил. лв.

В. СТРАТЕГИЯ, ЦЕЛИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

I. Стратегия

Статутът на ДП РАО е определен от изискванията за осигуряване на безопасност при управление на радиоактивни отпадъци през целия им жизнен цикъл в съответствие с Единната конвенция за безопасност при управление на отработеното ядрено гориво и за безопасност при управление на радиоактивни отпадъци (ратифицирана със закон, приет от 38-мо Народно събрание на 10.05.2000 г. – ДВ, бр. 42 от 23.05.2000 г. и фундаменталните принципи.

Политиката на Р България в тази област е насочена към управление на отработеното гориво и на радиоактивните отпадъци по безопасен за обществото и околната среда начин, чрез последователно прилагане на икономически ефективен, всеобхватен и цялостен подход, при който се отчитат историческия аспект и съвременните тенденции, научния, техническия и финансовия ресурс на страната и ясно се определят отговорностите на държавата и на операторите на ядрени съоръжения.

Държавната политика в областта на управлението на радиоактивни отпадъци е заложена в националната Стратегия за управление на отработеното ядрено гориво и радиоактивните отпадъци. Стратегията е основен национален документ, представящ принципите за безопасното управление на дейностите, свързани с етапите за управление на ОЯГ и на всички видове РАО – от генерирането до погребването им. Стратегията очертава прилаганите и планирани практически решения, описва състоянието и експлоатацията на съществуващите съоръжения, както и стъпките за реализация на бъдещи такива.

Изпълнението на тази стратегическа задача на Държавата е вменена на ДП РАО, съгласно ЗБИЯЕ.

ДП РАО е от стратегическо значение за страната от гледна точка и на времевия хоризонт на извършваната от него дейност. Управлението и погребването на РАО е дългосрочен процес (десетилетия след закриването на ядрените мощности), което определя спецификата на предприятието. От важно значение е и фактът, че ДП РАО ще

извършва функциите по извеждане от експлоатация на всички ядрени съоръжения на територия на Република България (тези в рамките на АЕЦ Козлодуй ЕАД, но и в бъдещите ядрени мощности, хранилищата за съхранение и погребване на РАО, и на други източници с радиационно излъчване).

II. Цели

Поради специфичната си дейност и в изпълнение на националната политика за управление на РАО, защита на околната среда и здравето на хората, ДП РАО има следните главни цели:

- постигане и поддържане на високо ниво на безопасност на управлението на отработено гориво и радиоактивни отпадъци с цел защита на работниците и на населението от опасностите, произтичащи от йонизиращи лъчения;
- изграждане на Национално хранилище за погребване на ниско- и средноактивни РАО;
- модернизиране на действащите съоръжения в специализираните подразделения за подобряване безопасното управление и съхранение на РАО, намаляване на въздействието върху околната среда и повишаване сигурността на съоръженията;
 - безопасно извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения;
 - планиране и изпълнение на мероприятия за повишаване на културата на безопасност и стимулиране на персонала за критично отношение към извършваната работа с цел постигане на планираните резултати;
 - поддържане и повишаване на професионалната квалификация на персонала на Предприятието.